

FASES DEL PLA DE CONNECTIVITAT FUNCIONAL

La connectivitat funcional es pot definir com la manera en què s'estructuren els diferents elements d'un territori. Això inclou tan flux d'individus com la continuïtat i la connexió de les àrees d'interès. Una elevada connectivitat funcional millora l'eficiència i la coherència de la gestió territorial. Aquest estudi s'elaborarà seguint la metodologia desenvolupada per la Diputació de Girona per a la redacció d'estudis de connectivitat. Per tant, un estudi d'aquestes característiques ha de tenir en compte dos aspectes fonamentals: La connectivitat ecològica, és a dir, l'articulació dels diferents hàbitats que han estat fragmentats per l'acció humana, i el comportament de les espècies davant d'aquest fet. La connectivitat social, és a dir, la conservació del paisatge identitari de cada comarca, i el manteniment de les vies tradicionals de connexió entre els espais. Els estudis de connectivitat, a nivell municipal o supramunicipal, són fonamentals perquè permeten l'acurada definició dels espais a preservar o a potenciar, i faciliten una intervenció directa sobre el territori. Per tant, tota la metodologia que es desenvolupa a continuació està pensada per ser treballada a escala 1:5000 o 1:10000. L'objectiu no és tant definir grans àrees de connexió de molts quilòmetres de llarg, que sovint resulten difuses i ineficaces, sinó actuar sobre elements de territori més petits, sobre els quals es pot intervenir més fàcilment.

• DIAGNOSI TERRITORIAL

En primer lloc caldrà fer una diagnosi del territori en què es vol intervenir. Prèviament es durà a terme una anàlisi en dues fases: L'anàlisi de la situació actual descriu l'estat del territori, i inclou principalment l'estudi dels usos del sòl, amb especial atenció a l'ús agrari, del planejament urbanístic i territorial, de les figures de protecció, de les àrees d'interès i de les infraestructures que creen barreres i de l'estat ecològic dels rius i rieres de la comarca. L'anàlisi de fluxos i tendències descriu dinàmicament el territori. És a dir, quines són les tendències de creixement urbanístic i els projectes previstos, quines són les pressions que fan inviable l'activitat agrària, quines actuacions de les diferents administracions poden ser contraproduents per a la conservació dels connectors, i quines són les vies de connexió internes del territori. Tot plegat es complementa amb una descripció de les oportunitats i amenaces. Amb tot això es podrà realitzar una diagnosi acurada del territori, amb les seves potencialitats i febleses, i definir quins són els punts crítics on caldrà intervenir, i amb quina prioritat.

• DETERMINACIÓ D'ESPAIS D'INTERÈS CONNECTOR

A continuació caldrà determinar exactament quins són els espais on s'haurà d'intervenir per garantir la connectivitat funcional. Aquests espais caldrà definir-los a escala 1:5000. No es tracta, per tant, de dibuixar àrees més o menys difuses, sinó d'acotar espais concrets, a nivell de finca. La tria d'aquests espais, en el cas en què hi hagi diverses alternatives per a la definició dels connectors, es realitzarà en base a una ponderació de criteris: Els criteris ecològics valoren la diversitat, raresa o fragilitat dels hàbitats que es podrien preservar, així com les necessitats de connectivitat ecològica. Els criteris socioculturals inclouen elements paisatgístics, identitaris i recreatius, així com de connectivitat humana. Els criteris de planificació i gestió, finalment, introdueixen els elements de necessitat, de factibilitat i d'eficàcia. En cada estudi la ponderació dels criteris serà diferent, en funció de quin és l'objectiu fonamental del connector. Així, en els casos en què el més important sigui l'articulació d'espais naturals, primaran els criteris ecològics. En canvi, si el més important és el manteniment d'un paisatge en regressió, segurament seran els criteris socioculturals i de planificació i gestió els fonamentals. La definició dels connectors es durà a terme mitjançant la corresponent cartografia de detall i una memòria descriptiva i justificativa.

• PLA D'APLICABILITAT I SEGUIMENT

Un cop definits els espais caldrà consensuar un pla per a l'efectiva protecció i millora d'aquests. Tot el procés no té sentit si no acaba en l'establiment de mesures per al seu desplegament. Aquestes accions es poden englobar en tres categories, i caldrà valorar-ne individualment la seva idoneïtat i estimació econòmica de la seva implementació. Mesures de planificació. Les més importants són la incorporació dels resultats al planejament urbanístic superior, i la redacció de plans especials de regulació del sòl no urbanitzable – idealment a nivell supramunicipal. Altres accions a emprendre poden ser la sol·licitud d'incorporació d'espais al PEIN, la redacció de plans territorials, etc. Mesures de gestió territorial. Inclouen la compra de finques, la custòdia del territori, la restauració d'espais degradats, amb especial atenció a l'estat dels boscos de ribera, l'establiment de petits espais forestals en àrees amb fortes discontinuïtats, l'adopció de mesures de protecció del sòl agrícola, etc. Mesures de permeabilització d'infraestructures. Tant en infraestructures previstes com en les ja existents. En aquest darrer cas, la implantació de viaductes, falsos túnels, ponts o passos de fauna pot ser complicada, i per això caldrà aprofitar les sinèrgies que es produeixen entre les necessitats de la fauna, la recuperació de camins, l'establiment de vies verdes, etc. Finalment caldrà realitzar un seguiment del procés per tal d'avaluar el compliment dels objectius i el seu grau d'aplicació. Un bon mètode seria l'establiment d'indicadors, fàcilment avaluables cada cert temps.